

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 32.

8. августа (26. јула) 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Изази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Изази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Сад тек треба да штедимо!

Ако речемо ономе који има једва што: штеди, то ће рећи исто толико, као кад би рекли некоме који нема ни залогаја хлеба: пази да се не преједеш!

Али сада, вада смо већ пожњели и овршили, сада та опомена већ друкчије гласи. Хвала Богу имадосмо шта и да пожањемо па и да овршимо. Сад тек треба да штедимо — јер имамо од чега да штедимо. Лане, кад нас је оно година, боље рећи летина, омахнула, баш смо спали били на то да нас Влада упућује и да нам помогне да штедимо. Још к томе било је у овоме светскоме рату разних прилика, којима нисмо били навични. Па ако смо где-где понешто и скомрачили, ипак смо ево испливали, које са добре управе, које пак са

снажне воље и увиђавности, а понајвише са штедње.

Ове године нам је положај сасвим другојачији, па ипак ни у овим повољнијим околностима не смемо, ни за живу главу, заборавити на оних десет заповеди ратних и економских, које заповеди свеукупно гласе: штедимо!

Држимо да у нашој храни и у пићу стоке наше не ћемо запињати, али је, ако икад оно данас, нужно добро предвиђање, умесна подела, паметна штедња — а све ово треба да нам је на уму и при умилној цики наших коса кад за њима полежу златни откоси и при зујки вршаљке, који зуји чак из другог хатара.

То ваља да имамо на уму већ и зато, што смо још и сада, у сред огромнога светскога рата у којем смо економски упућени на сами себе —

ко зна још докле! Зато ваља да се за времена постарамо да имамо у резерви довољано — залихе!

Знамо, да нам је у роду наших житарица корен свем нашем капиталу. Житно класје, то је наш — новац: филир, круна и златник. Ми земљорадници куцујемо тако рећи све за жито. Треба дакле да штедим све своје жито: пшеницу, раж и наполицу исто тако као што штедим новце.

Сада када је све што нам је родило на цени, штедим своја примања и распоређујмо их тако обзирно, да са њима узмогнемо себи да набавимо све што нам је нужно за идућу економску годину. Ми знамо да и наш трбух иште своје, те ако он није сит, слабо ће нас служити и други удови нашега тела. Али при свем томе не смемо дозволити, да нам трбух неограничено господари, те да сва мука наша утоне у њега самога. Сведимо све своје захтеве према овоме озбиљном времену на оно што је најнужније, како би нам и мимо јела преостало и за оно што треба себи да набављамо, за дела јавна и за дела милосрђа; јер ако радимо без главе и без срца — пун трбух не ће вредити само по себи богзна колико.

Говорећи о штедњи, дужни смо да напоменемо нашим газдама, да се постарају не само за довољну храну нужну породици им, него и за пићу нужну стоци њиховој — да не би, закидајући стоци нужну храну, дали тиме повода да стока закржљави, те да после не узмогнемо годинама на-

докнадити оно, што смо ради тренутне хасне пропустили.

Ко своју приплодну стоку продаје месарима, тај затире капитал за којим ће плакати после његове ненађубрене њиве, пусти јармови, зарђани плугови па и кукати свет коме је така стока највеће благо његово. Чувајмо дакле тај капитал којег смо мучно стекли, кога је тешко надоместити: једном речи прибавимо стоци својој довољно крме и пиће да је одржимо у добром стању.

Не замерajte нам што понављамо опомене да штедим: без те штедње не би смо били претурили прошлу тешку економску годину. Сада када су нам опет пуни кошеви и хамбарови, настојмо да ништа, ама баш ни једно зрно, не иде у штету, јер само тако штедећи можемо подмитрити не само све своје потребе — него што но реч сачувати беле паре за црне дане. У радише свега бише — у штедише јоште више!

Новије владине наредбе.

Преважање животних
намирница.

Жито, раж, наполица, јечам, зоб, кукуруз, пиринач и сво брашно које се из овога меље, свака друга помешава (нпр. гриз, мекиње), суви пасуљ, грашак, сочиво — сме се превозити жељезницом, бродом, аутомобилом изван хатара вароши или општине само са превозном исказницом.

Превозну исказницу ваља искати од оне првостепене управне власти,

којој потпада предајна станица. Те су власти у општинама надсолтабиров, у варошима полицајни капетан или мајистратски чиновник за то одређен.

Онај који тражи превозну исказницу ваља да искаже власти да је роба његова те да може с њоме располагати. Ако се роба превози у које друго место у Угарској, издаје се исказница одмах; ако се пак превози у Фиуму, у Хрватску и Славонију или у место ван Угарске, може власт да изда превозну исказницу само по овлашћењу миинистарства пољопривреде. Ова се превозна исказница има увек прилепити превозном листу. За превозну исказницу не плаћа се власти, која је издаје, никакве пристојбе.

Ко би хтео ову наредбу да изигра и преступи, казни се са глобом до 600 круна и затвором до 2 месеца.

Највиша цена сухом пасуљу, грашку и сочиву.

По најновијој наредби државне Владе плаћа ће се за сув (зreo) пасуљ по чистој центи 40 круна; за зрео грашак и сочиво 50 круна. Ова цена важи и за тада ако је пасуљ, грашак и сочиво изломљено. У ову цену урачуњен је и довоз на товарну станицу; врећа се рачуна посебно. Продаја бива за готов новац. Ако продавац даје робу на вересију, може рачунати за продајну цену пристојну, умерену камату. Цена ова рачуна се само при продаји на велико; при продаји на мало, за дневну потрошњу, рачуна се цена сарезмерно већа.

Ове цене важе за све земље угарске св. круне и стале су на снагу 28. јула о. г., те по томе нити је слободно ове животне намирнице скупле продавати ни скупле куповати. Ко тражи веће цене, ко изиграва ову наредбу, казни се затвором до 2 месеца и глобом до 600 круна.

Највиша цена шећеру.

Државна Влада установила је цену шећеру у главама до 31. дец. 1915. са 96 круна 50 филира урачунав у ову цену и потрошаринску порезу. Ова цена важи за оне пошилке шећера за потрошњу, која се превози из шећерана или слободних сложишта шећера у великим главама, у Будапешту, у пуним колима, уз 2% благајничког одбитка. При другим превозима може се рачунати друга цена. Ова наредба ступила је на снагу 22-ога јула о. г., а не односи се на цене које могу велики трговци рачунати препродавцима, а мањи трговци потрошачима. Ове цене одређује власт по местним околностима. (Наставићемо.)

Састанци за нашу потпорну благајницу.

Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Пазите на банкноте по две круне!

Службени лист донаша ово: У промет доспела је нова, мање успешном сматрана кривотворина банкнота аустро-угарске банке по 2 круне са емисијом од године 1914. Ради сигурнијег распознавања тих кривотворина, те ради лакшег ухватијења кривотворитеља и оних, који те кривотворине стављају у промет, приопћујемо знакове распознавања, који највише падају у очи, као што следи: Изведба модре нотне слике је мањкава. На глави ударају у очи празна светла места деловима лица и косе, као и тврди израз лица; у тексту пак нестални облици слова. На страни текста прекинуте су на много места црте жиlox-слике зеленог темеља. Нарочито је испрекидана равна закрључна црта дољењег руба ноте. Размаци црта у валовитом смеђем темељу су неједнаки, што особито удара у очи на дољењем делу десно и лево од потписа. У тексту су ове погрешке: у речи «Gesetzlichem» накривило се слово «z» на десно, у речи «Metall» накривило се слово «t» на лево, а слово друго «l» на десно; у речи «bárki» нема на слову «á» нагласка, у речи «főtanácsos» нема на слову «ő» двоструки потез (нагласак). На стражњој страни падају у очи дебље беле црте оквирног руба. Кривотворина носи ознаку серије и броја нота серије.

С тога дакле опомињемо и ми наше читаоце, да особито пазе при примању банкнота од 2 круне, тим пре, јер смо им овде опширно извели све погрешке кривотворина.

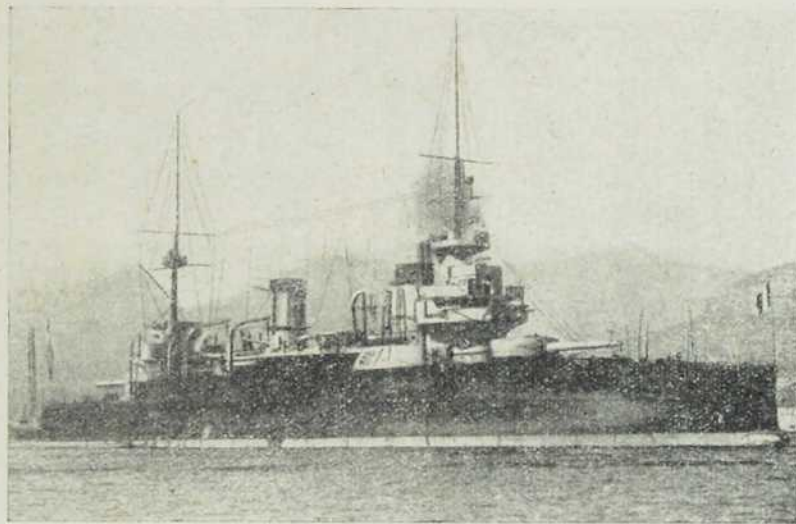
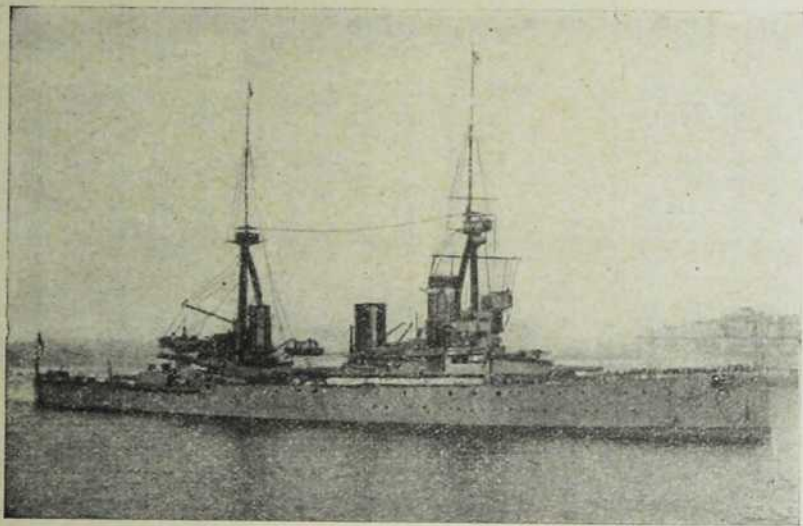
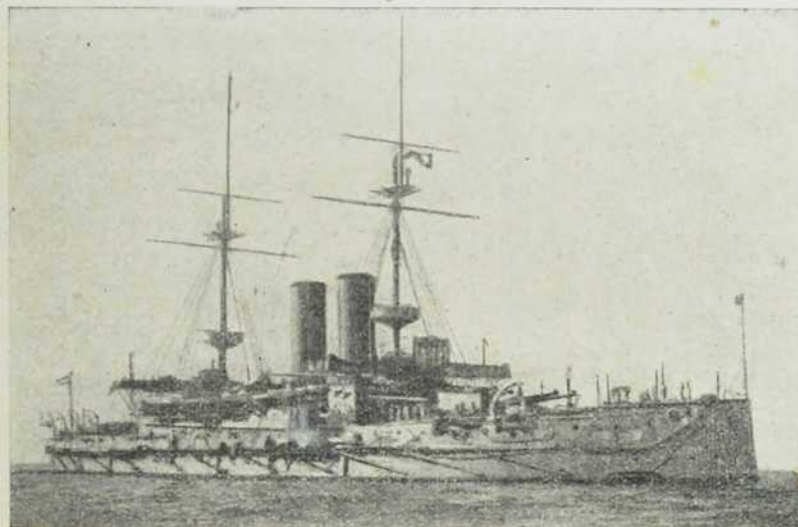
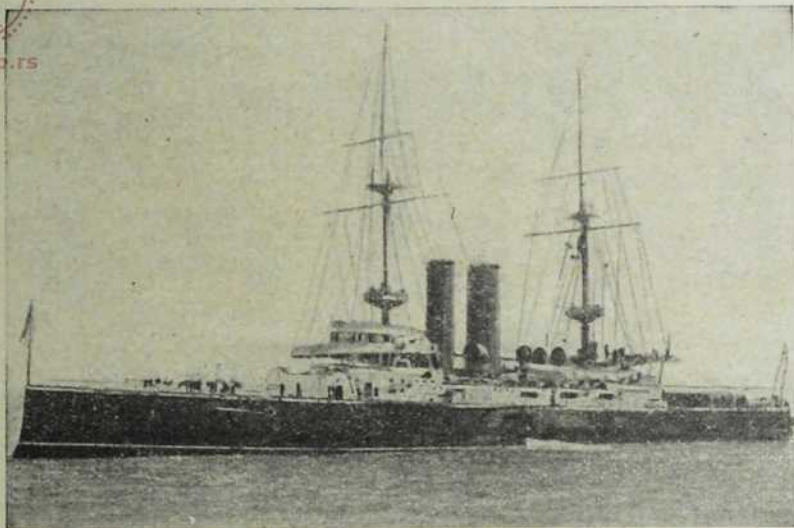
Огледало светскога рата.

Како је повољан положјј наш на ратишту, то најбоље карактерише очајање Енглеске. До сада је она тешила своје савезнике тиме, да ће Немачка и Аустро-Угарска на крају крајева толико се уморити, сустати, те је онда све добивено. Сада пак горди енглески министри признају, да је положај њихов врло озбиљан, шта више и опасан. До сада су довикивали Русима нека бране Варшаву по сваку цену, а сада, када смо ми већ доспели под Варшаву, гледајући руску погибију ситно гуде: како Варшава нема Бог те пита какове важности!

Ми знамо кад падне Варшава, да Русија не ће моћи прикупити толико војске, да нападне Немачку и Аустро-Угарску. Руска војска је изгубила Љублин и толико је утучена, да је не може нико ни с канчукама натерати до напада.

Талијанци су увидели, да, губећи толико своје војске, не могу нас више нападати. У долини реке Изонцо изгубили су сто хиљада људи, а ма да су наше положаје обасипали читавом кишом од граната и шрапнела, нису могли нашу војску принудити, да се повуче из [својих утврђења, него су напротив још наши аметом потукли њихове најбоље чете.

1. Енглески ратни брод «Оцеан». — 2. Енглески ратни брод «Престајбл». — 3. Енглески ратни брод «Ајфлексајбл». — 4. Француски ратни брод «Буве».

Пред Дарданелима потонули ратни бродови.

Сада види већ цео свет ко ће остати јунак на мегдану. Листови, што се пишу у свима неутралним државама, тврде посве јасно: да ће јуначка војска Немачке и Аустро-Угарске са својим одушевљењем и издржљивошћу — надбити и победити све своје непријатеље!

Породичне кутије за штедњу у корист удовица и сирочади наших јунака.

Ратно-припомоћни уред министарства за земаљску одбрану издао је овај позив:

«Позив на домољубно опћинство! Јуначки се наши војници већ много месеци, уз тешка оскудевања и свладања великих потешкоћа, те уз потпуно поуздање у успех, боре за милу нам домовину, краља и сретну будућност. Покажимо се вредни те крвљу запечаћене јуначке борбе наших војника, нека виде и осете наше деловање, да и ми вршимо нашу дужност, у првом реду тиме, што се бринемо за судбину удовица и сирота у рату палих или услед ратних напора преминулих, те онемоглих војника. Акција породичних кутија (т. зв. шпаркаса) ратно-припомоћног уреда пружа свакоме прилику, да изврши ову своју домољубиву дужност. Проматрајућ чије год животне прилике, опажа се, да код свакога преостаје пар филира, који се могу у добротворне сврхе жртвовати, а приведење истих свом циљу, скопчано је са потешкоћама: такови филири — у савезу са штедљивошћу, побуђеном племенитим циљем — по-

десни су, да отворе брзо и преко нужно врело дохотка ратно-припомоћним институцијама. Ратно-припомоћни уред кр. уг. министарства за земаљску одбрану умољава Вашу Благодност, да еи изволите набавити по том уреду у промет стављене породичне кутијице, те да исте у свом стану држите и филире, које жртвовати можете, у исте бацате, а напуњене кутијице нашем уреду припошањете, уместо којих ћемо Вам нове, бесплатно на располагање ставити. Кутијице могу се набавити у ратно-припомоћном уреду кр. угар. министарства за земаљску одбрану, одељ за породичне кутијице, Будапешт (Парламент), уз цену од 40 филира, употребом приложене наручбене дописнице, која је проста од поштарине. Наручене кутијице отпремају се поштанским поузећем.»

Сврха је овој акцији, да се оснује велика заклада, из које би удовице и сирочад палих или од ратног напора преминулих војника целокупне обранбене силе аустро-угарске монархије добивали, осим по ерару осигураним законите опскрбине, још и друге сталне припомоћи, наиме: да би им се на овај начин повећала законита припомоћ.

Ова се акција дакле протеже на сву обранбену силу монархије, па управо као што би удовице и сирочад свих поданика обранбене силе монархије — без обзира на народне разлике — уживали благодат ове акције, исто је тако наравно, да се приноси за ову акцију морају свугде на исти начин сабирати.

Кано се зготовљава вино од рибизла ?

Џбун рибизле имаде то драгоцено својство, да у свакој земљи добро напредује, а у најслабијој доноси плода; врло је дурашан против пролетњег мраза; врло лепо расте и у хладовини а и на врло сунчаном месту, а обично и добро роди.

Плод, који освежава и садржава у доста великој мнoжини гвожђета, које је за малокрвне од велике користи, употребљава се на разне начине: као пекмез, слатко и сируп. Од најновијег времена у велико се и вино зготовљава од рибизла.

Чисто, здраво вино од рибизла имаде изванредан укус тако, да на столу сваке куће може заузети достојно место. А будући да је од лозе вино услед рђавих радених прилика, великих захтева винове лозе а и због штета пролетњих мразева знатно поскупило; вредно је да обратимо пажњу разним врстама вина од воћа и да их што више упознамо.

Вино од рибизла се на најједноставнији начин овако зготовљава:

Сасвим зреле гроздове рибизле оставимо, пошто смо их обрали барем један дан на миру. Затим сок исцедимо. Мању мнoжину рибизле процедимо руком кроз јако али не сувише густо плетено сито или крпу,

већу мнoжину процедимо с помоћу винске пресе. На сваку литру сока од рибизли дајмо један килограм меда и две литре воде. Ту мешавину успимо у буре или већу боцу и оставимо да узври. Тај суд несмемо никад потпуно налити ни запушити, него треба да оставимо нешто места да може да узври. Суд до пола напунити и то не ваља, јер се онда течност укисели.

Врло је важно да воћни сок не дође у додир са гвожђетом или бакром. Немојмо сместити сок у хладан подрум, јер онде не ће моћи узврити, него га метнимо на топло место у кујну или комору. Врење траје према топлоти ваздуха и према снази сока дуже или краће време. Потпуно преврио сок ваља одлити и исто тако с њиме поступати као са вином од лозе.

То је најједноставнији начин зготовљења вина од рибизла. Када тако поступамо, добићемо чисто, провидно вино, које се врло дуго држи у боцама месецима без да се повреди. Но временом — годинама — губи боју ако на светлости лежи.

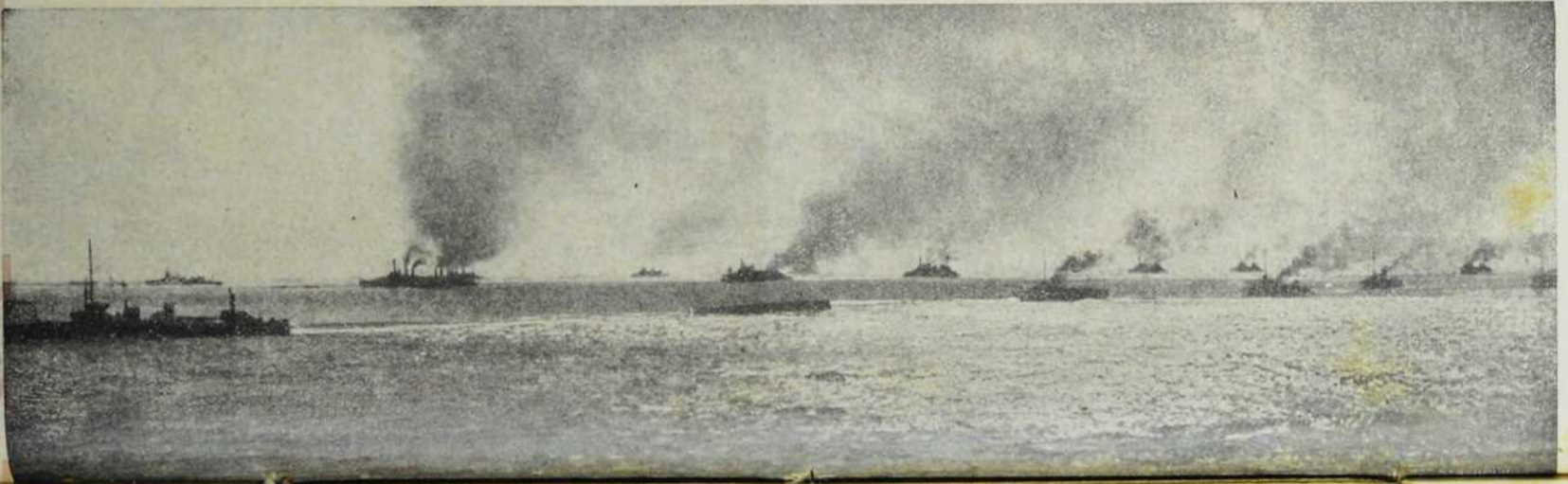
Од остатака при зготовљавању вина од рибизли можемо врло добро сирће начинити. Успимо те остатке у буре или боцу тако да је суд само до пола напуњен, успимо још медене воде и оставимо то на топломе месту. Од пчелара ћемо лако добити медене воде, коју потребујемо за зготовљавање сирћета од рибизли. По себи се разуме, да морамо нарочито пазити на чистоћу.

Ако не можемо медене воде наба-

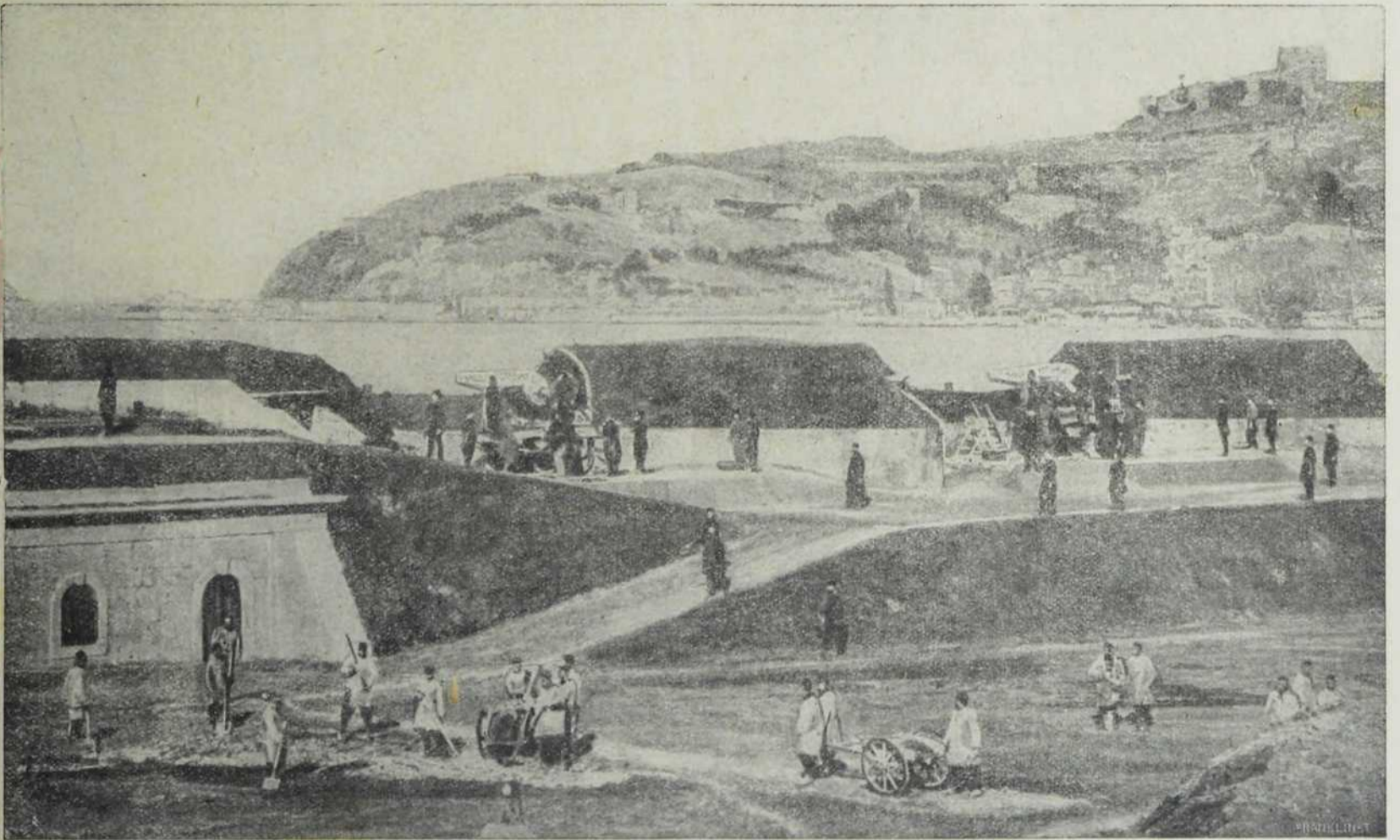

Изглед Цариграда.

Сједињени енглески-француски бродови испред Дарданела.

Батерије на старим градовима Дарданела.

Са турскога ратишта.

вити онда је добра и обична вода, али од те узмимо нешто мање него што би медене воде узели.

Сирће лагано зре. У јесен зготовљено тек на пролеће сазре, те га тек онда можемо употребити.

Сирће, које с помоћу медене воде зготовљавамо је најздравије од свих врсти сирћета, не стаје скоро ништа, те га је вредно зготовљавати.

Таманимо муве.

Муве се ужасно брзо и много коте, те могу — особито у ово ратно време — да нам неизмерно много шкоде. Помислите само, да оне слећу на лешине оних силних погинулих војника, који леже по бојиштима још несахрањени; на многе коњске мрцине; на болеснике који болују од колере и од других прилепљивих болести. На све то слећу муве, упуњавају их са својом рилицом, прелазе их са шицима и ногама те тако разносе са собом заразе и отрове са којима трују људе, животиње, јело и одело, постеље и станове.

Неки учењак затворио је у једно велико заптивено стакло неколико мува и посматрао их је са оним стаклетом што увеличава, са ситнозором, те се уверио о овоме: свака мува снела је по четири клупчета упуњава, у свакоме по 100—120 комада, који се упуњавци развише за 10 дана као потпуно савршене муве.

Када дакле првога дана у месецу само једна мува снесе 4 клупчета упуњава, то ће се 10-ога дана излећи 480 мува, а 20-ог дана 47,600 мува. Па тек колико ли се излеже

мува преко целог лета?! Ко убије дакле само једну муву, спречава да се не накоти милијона мува.

Таманимо дакле муве било по староме начину са муводером, било са лепкавом хартијом, било пак са стакленим звоном пуним сирћетом за кисељене воде или се ма којим другим начином. Покривајмо брашнаво свако јело, воће, млеко, лебац, судове у којима готовимо јело. Масну хартију сагоримо одмах, исто тако и све оно на што муве радо налећу.

Не шалимо се са овим заклетим душманином нашим и наших ближњих; таманимо га немилнице док га не истребимо из своје близине. Мува, бува и уш преносе сваку болест са стрва, скота на човека — то је јасно доказано. Знајте — чувајте се!

Како се пече лебац. У ово ратно доба где је све ужасно покупило, лебац је главна храна. Лебац је само онда добар, када је добро печен. Пола печен, гнецав лебац, је нездрав. Није добар ако је неслан, а није добар ни ако је преслан или ако смо сувише квасца метнули у брашно. Брашно које смо држали на сухом, видном месту, добро је ако га пре мешње хлеба држимо на голлом месту. За пшенично брашно узмимо млаке воде, за ражено брашно топле воде. Квасац нека је светло жут и дробан а со просипимо по брашну. И пећ не ваља преко мере зажарити. Лебац треба да се пече у пећи сахат и по дуго. Лебац се начиње кад се охлади и држи се на сухом месту.

Косидба.

Руководање.

Чујте људи!

Да добар Бог даде сваком ратару по стотину руку, па би свака имала довољно рада, јер сад је дошло оно време, кад се ми ратари највише знојимо, највише мучимо. Сад је време, кад треба да однесемо кући плод, око којег смо се целе јесени и пролећа мучили. Хвала, Богу, како је пролетос било

врло мало, летос ни мало кипше — година нас није баш сасвим омахнула. Сад само да дочекамо, да цена пшеници мало нарасе као добро умешен хлебач, па смо онда на коњу.

Још је доста заостало, да се површе. То треба што скорије оврћи, јер је човек онда најсигурнији, кад му је зрно извејано и засуто у добре, суве стаје. Јер камаре часом могу да страдају. Кресне варница са цигаре или деца у игри потпале суву, напушерену камару, па ето белаја у часу: изгоре све у млево. Па који је газда своју храну осигурао, још и Боже помози, али који је то пропустио, тај може одједаред с богатства до просјачког штапа да дође. Нека се нико са тим не шали. Наше ратарске новине «Њива» подсетиле су ратаре, да осигурају свој усев од туче и пожара, па ко је примио к срцу ту поуку, знам да се није покајао, особито ако га је туча нашла, те је отштегу добио.

Стрњику треба заорати, јер се земља боље иситни те и усев у њој боље напредује. Особито у крајевима, где живују опасне хесенске муве ни за живу главу не ваља пропустити, да стрњику не заореш.

Биље за окопавање треба окопавати вредно

и марљиво, јер сваком живом створу преко потребује нега.

Скоро треба већ и дуван кидати. — На ливади је време, да се остава коси, ако јој је угодно време било, те је добро израсла.

Теглећа марва овог месеца врло много ради: вози храну, врше, оре. За тако велик посао и терет не достиже марвинчету сама папа, па ма не знам каква била. Марвинче за време те тешке радње треба држати код куће на јаслима, па га добро зобити и другом добром храном одржавати, да се може брзо најести и до јутра одморити и издувати. Ко своју марву цео дан вија а у вече пусти на мршаву пашу, да вечито гладује, тај није ваљан и добар домаћин; у тога ништа неће ваљано и честито бити.

У школским вртovima треба почети спаваће очене. Земљу у школском врту и дударамма ваља прекопавати, да се истрињи и да се коров утамани.

У воћњацима разво воће сада зре и доспева. Која је воћка преродила, треба јој гране подупрети јаким моткама, да се не полеме. Воће немој летвама или птицама млатити, јер ћеш поломити драгоцене гранчице, које би до године родиле, него лепо бери руком или за то згодним справама.

Поврће за време суше заливај; особито купус и њему сличне биљке воле обилату влагу.

У виноградима овог месеца треба по трећи пут лозу против пероноспорне прекати. Који чокот није добро повезан или се одрешо, треба га на ново добро причвртити. Неко рано грожђе већ почиње приспевати. Свако је паметно урадио, ко је посадио и рана грожђа, јер ће брже доћи до новца.

Пчеле почињу убијати трутове, јер им несу више од вајде: само залуд мед троше. Добар пчелар ће и сам убијати трутове, те тиме на руку ићи пчелама. — Ако нема наше за пчеле, треба их прехранити, док на стрњици не процвета коњски босиљак, дотелино и друго позније цвеће.

Ко жали меда дати својим пчелама, брзо ће се покајати, кад му пчеле стану гинути и пропадати редом; онда је много већа штета, него што вреди мед за прехрану.

Трећу четврт порезе треба до 15. августа по н. к. уплатити.

Превишње одликовање. Његово Величанство краљ подарио је преузвишеном г. др. Игњату Дарањи, бившем министру пољопривреде, ради заслуга стечених у раду «Дрвенога Крста» одличје првога реда са ратним украсом.

Превишњи дарови. Његово Величанство краљ даровао је поново друштвима «Дрвенога Крста» у Аустрији и у Угарској своту по 100,000 круна а Потпорноме Друштву у Босни и Хорцеговини 40,000 круна.

Нови намесник Галиције. Досадашњи намесник у Галицији др. Коритовски је у милости дигнут са свог места, а место њега именован за намесника генерал пешапства Херман пл. Кулард. — Генерал Херман пл. Кулард родио се године 1858. у Станиславову, те је дуже времена служио у Галицији, којој прилике, као и језик, изврено познаје.

Пуковник Узелац одликован. Његово је Величанство поделило заповеднику зракопловног одељења наше војске, пуковнику Милану Узелду витешки крет реда Леополдовога са ратном декорацијом уз опрост престојба и то у признање одличног деловања као заповедника зракопловног одељења и храброг држања пред непријатељем као авиатичара. — Пуковник Узелац је Србин из кршине Лике; у Загребу је служио много година као технички извештач и референт заповедништва 13. вој. збора. Из Загреба је премештен у Бечко Ново Мосто, где се посветио авиатичарству, те је он први наш и најмелији авиатичар, па је већ и у овом рату поновно одликован за смеоне летове и истраживања непријатељских позиција.

Захвалница министра председника. Гаадинека Задруга у Шарошкој жупанији прионула је свом снагом да помогне сиромашнијим ратарима своје жупаније, да од Руса опустела поља разору и посеју. Дала

им је тога ради и раденика, и припреге и семена за сејање. На овом племенитом и патријотском раду изразио је министар-председник, преузвишени г. гроф Стеван Тиса, Задрузи лепим писмом своју и државне Владе топлу захвалност.

Подизање опустелих села. На родољубиви пример вароши Дебрецена: да се изнова подигну опустела и разрушена села, угледале су се богате вароши: Сегед, Нађварад, Бекешчаба и Нађсалонта, те су и оне решиле да свака подигне по једно од у Горњој Угарској опустелих села.

Превоз воћа и грожђа. Министар трговинских послова, преузвишени г. барон Јован Харкањи, наредио је, да жељезнице брзо и пажљиво превозе воће и грожђе, а публици се препоручује да све што предаје за преважање брижљиво омота и пакује — нарочито оне пошиљке, које иду у удаљене крајеве.

Нашто ваља пазити при вршидби? Пазимо на то, да ни једно зрно хране не отиде у штету. Ако вршимо вршаљком те видимо да у класу заостаје зрно, притегнимо корпу бубња тешње а онај што засипа нека ради спорије.

Жетва у Румунији. Жетва је у Румунији извршена, јер је хране и много и добро родило и сва је већ и пожњевена. Вештаци цене, да ће у Румунији бити сувишка на 17 милијона метарских цена.

Руси су задовољни. По властелинствима у Барањи раде њих много хиљада руских заробљеника пољске, жетелачке, радове и то вољно и весело. Народ се на Русе не срди. Веле, да се Руси хвале, да нису никад били тако слободни као што су сада. Остаће, веле, овде и после код нас, јер је Угарска земља слободе.

Забрана исељавања. Влада је забранила да се људи, обвезани на војену службу не смеју за годину дана из земаља круне Св. Стевана исељавати у страну земљу.

Рђава жетва у Енглеској. Енглески листови пишу безазорно да од десет година амо није било у Енглеској тако слабе жетве, као што је овогодишња. — Енглези су хтели нас да уморе глађу, сада ће сами сушити зубе.

Жетва: Вредне жене.

ЗАБАВА.

Преко руске границе.

Целим крајем ори се одјек опроштаја са Галицијом. У четири сата после подне прелазимо руску границу. Нема никаква спољашњег знака ни стуба. Окружује нас пуштоћа голих ораница, пре времена покошених, изгажених ливада и запрашених цеста.

Галицијо — остај нам збогом! Два смо месеца уживали у теби... Видела си најтеже и најдрње дане нашега живота, од којих је сваки поједини вредио више, него иначе читав људски век.

Непрестано понављани узвик наш «хура!» слави прелаз преко границе. Невидљиви зид, који дели земљиште, што је пре године дана било с једне стране руско, а са друге аустријско, није само својевољно повучена црта на географичкој карти. Овде на другој страни разбира се друга чудна култура, о

којој ми преко немамо ни појма. Бело окречене двокатнице прекидају монотони ланац сламних колиба. Правилне бразде на ораницама доказују, да се овде сејало стројевима, а и хамбари и суше пуне су господарског оруђа најновије врете. Али људима, који су радили са овим оруђем, нигде ни трага ни гласа. Врата су на кућама и замцима широм отворена, а празнина зева из нутрашњости. Али готово нема ни једног здања, којег се не би пожар био дотакао, јер је руска солдација своју рођену имовину похарала. Овде-онде гори и сада у дебелим пламенима, пудају балвани, руше се пренукле опеке. Оно село пред нама на главној цести, све је у пламену. Попут последњих стубова огромног спаљеног здања, избијају при димњаци из дима, што га ветар ваља преко цесте. Морамо кроза њ'. Протрчимо кроз фронт од дима, који нас гуши и дави, да једва дишемо...

Лица запрашена и са задахом од горе-

тина у оделу приспевамо у Зимно под вечер. Непријатељ је испразнио варошицу што је брже могао; становнике је отерао, али у брзини није доспео да потпали град... Заплашена живад гаче по улицама, а краве и свињи трче преко трга. Колико смо мртве стокe видели последњих дана на путу — а све је било секирама усмрћено! Но овде нису доспели да убијају. Наши кувари уживају, да ће лако доћи до хране. И с великом бучком почне се лов на свиње. Два замуљена и непрелазна потока деле варошицу у три дела. Мостове је непријатељ разрушио, па не можемо даље, док их не поправимо. Са грозничавом брзином раде пионири.

Одмор у Зимном! Друзе — у Русији ноћимо! Ах, колика раскош: у запуштеним кућама налазимо столове, столице, зделе и тањире... У котловима из вртова разбирамо како се вари и куха. Неко је набасао на један још добри фонограф и већ слушамо бечки валцер...

Дан касније. Негде на зеленом пропланку изнад Тисовца. Батерија се одмара. Већ смо дубоко зашли у Русију, али нисмо још ни једнога Руса угледали у цивилном оделу. — Ласов — и опет село средњег европског стила, каквог у Галицији нисмо могли ни са ситновором наћи — прошли смо и Ласов. Како се чини, темпераментност нашег хода опет је срушила једну од «гигантских основа», о којима руска војна основа тако често знаде трабуњати. Иначе нам не би остављали тако сјајно изграђене и неразрушене позиције. Мртва тишина, пустош и грозота празних прозорних шупљина — то је био основни наш положај и утисак, што нам га је у души оставио овај дан.

Вечерас сам открио прве урођенике. Према службеном налогу морао сам поћи једном пешачком штоцу, који је — како се казивало — ударио конак у једном селу баш пред нама. Двојица смо. А оно тамо доле, на левој страни од цесте, биће то село. Свуд унаоколо мртве куће, којима се на прозорима одсева сунце, што на противној страни запада. Ни спомена каковом нашем војнику у сивој униформи. А шта је то одједанпут? Мукли и храпави гласови. Заокренемо за угао. И пред нашим зачуђеним очима угле-

дамо фантастичну слику, како се светли у свим бојама: — на широком тргу силна натоварена колија са стоком — мушкарци, жене, деца, старци... Али све као укочено, премда није мртво. Заплашеним погледима стану нас молити: «Милост! Милост!... Пред нама се развија трагедија изагнаника — били су то бегунци из опустелих села. Сместа смо схватили, да није само козачка кнута протерада ове људе с њихова огњишта. Терао их је умишљени страх, јер им је руска војна управа набајала, да се победничка војска, која долази, састоји од самих паликућа, убојица и женских обешчашћиваца. А нас двојица били смо први примерци тих бездушника. Душе ми, на мени се никако не може разабрати ни трунак каква људождерства; а ни на мом колеги. То су одмах опазили и бегунци, па нам се са свих страна стали приближавати, додуше сметено и бојажљиво, али нипошто запрепаштено. Читава хрпа нас окружила: стасити мужеви у канутима и прслудима — као какви житељи западних земаља — но изражај лица им је превише престрашен, а да би могао бити интеллигентан; високе женеке с овалним и финим цртама, превише фине, а да би им лица могла хармонизирати с платненим простим оделом, што га имају на себи. И сви стану шапутати и вртити се, као да им јужна крв струји по жилама — али на први поглед опажаш, да су тако живахни само — од страха. И одједанпут престане шапутање и лица им се разведе. Оклевајући и као питајући погледима, не ћемо ли им се ми опрети, окрене један своје коње, а онда други и трећи, док се читава каравана не упуту према југу, натраг у своје село — у наручје «људождерима».

«Нар. Нов.»

Народне пословице.

Сваки је почетак тежак.

Без муке нема науке.

На мудри се познају јунаци.

Сваки је занат златан, а најбољи је онај занат, кога се прави човек људски прими.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неоченивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним слинама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоне и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-пучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.